

УДК 069.015:027.7:378.4(477.74)+069.12+93:37

ББК 63. 4(4Укр); 79.1 + 63.3 (4Укр)

М 74

Рекомендовано до друку кафедрою мовної підготовки іноземних громадян (протокол №4 від 11.11.2014) та Науково-дослідним центром історичного краєзнавства (протокол №1 від 27.10.2014) Сумського державного університету

М 74 **Мова**, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі : збірка наукових праць Випуск I / [упор. В. Б. Звагельський]. - Суми : Сумський державний університет, 2014. - Вип. I. - 192 с.

Редакційна колегія:

Власенко В.М. - к. і. н., доц.; Волкова О.М. - к. філол. н., доц.; Гедз О.В.; Дегтярьов С.І. - к. і. н., доц.; Завгородній В.А.; Звагельський В.Б. - к. філол. н., с. н. с., доц. (голова); Казанджиєва М.С. - к. п. н., доц.; Леміш Н.О. - к. і. н., доц.; Набок М.М. - к. філол. н.; Нестеренко В.А. - к. і. н., доц.; Садівничий В.О. - к. н. із соц. комунік., доц.; Шевцова А.В. - к. філол. наук., доц.

Упорядник

Звагельський В.Б.

Перший випуск збірки наукових праць “**Мова, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі**” містить статті, розвідки та повідомлення, присвячені різноманітним актуальним питанням гуманітарних дисциплін.

Серед авторів переважно науковці Сумського державного університету, краєзнавці та студентська молодь.

Для науковців, викладачів та вчителів, краєзнавців.

УДК 069.015:027.7:378.4(477.74)+069.12+93:37

ББК 63. 4(4Укр); 79.1 + 63.3 (4Укр)

САВЧЕНКО З. В.

**СПЕЦИФІКА ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБ'ЄКТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В ХУДОЖНЮ
ТКАНИНУ РОМАНУ ГАБРІЕЛЯ ГАРСІА МАРКЕСА
"СТО РОКІВ САМОТНОСТІ"
(МАТЕРІАЛИ ДО БІНАРНОЇ ЛЕКЦІЇ)**

Після публікації 1967 року роман відомого колумбійського письменника Г. Гарсія Маркеса "Сто років самотності" протягом багатьох десятиліть залишався об'єктом пильної уваги літературознавців та критиків. Про нього було написано безліч теоретичних праць, насичених тонкими спостереженнями та глибокими думками. Не менше уваги творові приділяли й провідні методисти, шукаючи найбільш ефективні шляхи його вивчення в загальноосвітніх та вищих навчальних закладах. Однак аналіз численних публікацій дозволив нам зробити висновок про деяку однобокість існуючих методичних розвідок: занурюючись у глибини "магічного реалізму", презентованого автором "Сто років самотності", дослідники здебільшого прагнули пояснити природу фантастичного, ігноруючи реалістичний бік роману. Аби забезпечити можливість усебічного вивчення твору, пропонуємо матеріали до бінарної лекції зі світової літератури, метою якої є виявлення особливостей художньої інтерпретації історичних процесів, що відбувалися в Латинській Америці в постколоніальний період розвитку, на сторінках роману Г. Гарсія Маркеса.

Тісний зв'язок з реальністю засвідчує сама назва найвідомішої книги колумбійського письменника. Вона метафорично окреслює складний період формування національної самосвідомості латиноамериканців у їх боротьбі за політичну незалежність. У лінійно-сюжетному вимірі події твору насправді охоплюють приблизно сто років: від початку XIX-го до початку XX-го століть [2, с. 153]. Однак в основу оповіді покладена не вся історія регіону, а лише найбільш гострі її моменти. З'ясувати їх знаковість, а отже, краще усвідомити реалістичний стрижень роману Г. Гарсія Маркеса, студентам допоможе синхронне знайомство з історичним та літературознавчим аспектами твору.

Історичний аспект. Початок європейської колонізації Латинської Америки, як правило, датується 1492 роком - саме тоді іспанська експедиція під головуванням Христофора Колумба досягла карибського узбережжя, започаткувавши процес підкорення нових земель. До середини XVI-го століття домінування Іспанії на південноамериканському континенті було майже абсолютним, колоніальні володіння, що тягнулися від мису Горн до Нью-Мексико, приносили величезні доходи королівській скарбниці. Спроби інших європейських держав заснувати колонії в цьому регіоні тривалий час не відзначалися помітними успіхами. Щоправда, наприкінці XVI-го століття баланс сил у Старому Світі змінився: Іспанія поступово почала втрачати статус наддержави й володарки морів, а багаторічна війна в Нідерландах, величезні кошти, що витрачалися на боротьбу з Реформацією в усій Європі, конфлікт з Англією лише прискорили її занепад. У підсумку лідерство в "естафеті" колонізації перейшло до Англії, Франції та Голландії.

Боротьбу за власну незалежність країни Латинської Америки змогли

розпочати лише у XVIII столітті, у період наполеонівських війн, коли латиноамериканський колоніальний апарат на декілька років фактично залишився без зв'язку з метрополією, що стимулювало антиіспанські виступи в Каракасі, Буенос-Айресі, Боготі та інших містах. Визвольна війна в карибському регіоні проходила у два етапи - протягом 1810-1815-го та 1816-1826-го років. З самого її початку в ряді країн почали утворюватись урядові угруповання, які не просто керували патріотичним рухом, але й ставали ядром нової державності. Не дивлячись на певні протиріччя, що існували в межах антиіспанського табору, в ході національно-визвольної боротьби поступово проголошувалася незалежність окремих держав, яких на кінець 20-х років XIX століття налічувалося 10 (Аргентина, Бразилія, Болівія, Велика Колумбія, Мексика, Парагвай, Перу, Центральна-Американська федерація, Чілі, Уругвай).

Падіння колоніальної системи в Латинській Америці значно послабило позиції феодалних сил і стало могутнім поштовхом до національної інтеграції та соціально-політичних реформ. У політичну практику молодих держав уводилися нові правові інститути: виборність законодавчих та виконавчих органів, захист прав і свобод громадян тощо. Щоправда, ці перетворення далеко не завжди приводили до корінної видозміни підвалин соціально-економічної структури. Простий людина (селяни-індіанці, негри-раби, міські низи) продовжував перебувати в полоні релігійних догм і традиційних уявлень про сутність влади, а отже, не був готовий до ліквідації напівфеодалного способу життя.

Починаючи з середини XIX століття кожна латиноамериканська республіка пішла своїм шляхом, однак проблеми, що їх доводилося долати, часто виявлялися спільними. Європа залишила колишні колонії непідготовленими до самоврядування. У регіоні панував політичний хаос, режими правління лідерів-олігархів, яких називали каудильйо, були диктаторськими. Час від часу на континенті спалахували масові повстання, а президенти нерідко приводилися до влади шляхом воєнних переворотів. Так, наприклад, за період з 1830-го по 1903-й роки в самій лише Колумбії спалахнуло дев'ять громадянських війн загальнонаціонального масштабу, чотирнадцять локальних протистоянь, три воєнні путчі та декілька разів установлювалася воєнна диктатура. Здебільшого боротьба велася між партіями лібералів і консерваторів, а точніше, між угрупованнями олігархів, котрі ці партії очолювали. Під час кривавих міжусобиць змагання між ними стало ледь не традицією, що передавалася від покоління до покоління, породжуючи, за висловом одного з лідерів консерватизму Мігеля Антоніо Каро, "спадкову ненависть" [1, с. 205]. Як наслідок, обидві партії не раз змінювали свої політичні програми і в залежності від обставин або підписували перемир'я, або порушували його. Переможці, прийшовши до влади, займали вигідні правлячі посади та привласнювали конфісковані землі. І лише заради збагачення меншості змушені були вбивати один одного звичайні люди, яких нічого не роз'єднувало, а навпаки, об'єднувала тяжка щоденна праця.

Літературознавчий аспект. Оцінюючи реальні історичні процеси на сторінках роману "Сто років самотності", Г. Гарсія Маркес зазначав, що жителі Латинської Америки навіть не помітили, як перескочили з патріархального "золотого віку" в епоху буржуазної цивілізації. Першою ластівкою нового життєвого укладу в містечку Макондо (яке в контексті твору можна вважати збірним образом регіону в цілому) стає неочікувана й небажана поява

представника державної влади - корехідора Аполінара Москоте. З цього моменту припиняється тихе й безтурботне існування макондівців, бо нова влада неухильно починає нав'язувати свої закони (за сюжетом, видає нічим не обґрунтований наказ пофарбувати всі будинки у блакитний колір з нагоди річниці національної незалежності, регламентує виборчий процес, забезпечує порядок з допомогою озброєних солдат тощо).

У політичне життя містечка втягується й один із членів численної родини Буендіа - Ауреліано, котрий волею обставин став зятем корехідора: "Якось, незадовго до виборів, дон Аполінар Москоте повернувся зі своєї наступної поїздки, дуже стурбований політичним становищем у країні. А що на ту пору Ауреліано мав дуже туманне уявлення про консерваторів і лібералів, то тесть якнайпростіше пояснив йому, в чому полягає різниця між цими партіями. Ліберали, мовляв, це масони, лихі люди, які виступають за те, щоб перевішати священників, запровадити цивільний шлюб і розлучення, визнати рівні права за законними й незаконними дітьми і, скинувши верховний уряд, роздробити країну - проголосити її федерацією. На противагу їм консерватори одержали владу від самого Господа Бога, обстоюють непохитний громадський порядок і родинну мораль, захищають віру в Христа і не хочуть допустити розшматування країни. З почуття людяності Ауреліано симпатизував лібералам в усьому, що стосувалося прав незаконних дітей, але ніяк не міг зрозуміти, навіщо потрібно доходити до крайнощів і розпочинати війну через щось таке, чого не можна помацати руками" [5, с. 106].

Зацікавившись політикою глибше, герой починає розуміти, наскільки вона несправедлива, скільки брехні та бруду приховує в собі. Після махінації з виборчими бюлетенями Ауреліано вперше робить певні висновки та отримує політичний урок: "Якби я був лібералом, то розпочав би війну тільки через оцю махінацію з папірцями. Тесть подивився на нього поверх окулярів. "Ой, Ауреліано, - відказав він, - якби ти був лібералом, то ніколи не побачив би, як підмінюють папірці, хоч ти й мій зять" [5, с. 107]. Подальші ж події настільки вражають молодшого Буендіа, що перетворюють його з урівноваженого ювеліра на уславленого полководця.

Зауважимо, що фіксуючи даний факт, Г. Гарсія Маркес не ставить перед собою мету в художній формі відтворити цілісну історію громадянських війн в регіоні - його в більшій мірі цікавить, як трагічні події впливають на окремо взятую особистість. За прозаїком, війна перш за все спотворює людську душу, веде до втрати людиною власного "я", що переконливо доведено на прикладі образу Ауреліано Буендіа. Цей нічим не примітний герой стає ініціатором повстання, обурений тим насильством, яке чинила в Макондо діюча влада. Щоправда, він і сам починає з кровопролиття. Спершу Ауреліано розстрілює капітана та солдат, які вбили невинну жінку, а вже потім покидає Макондо, щоб приєднатися до військ лібералів разом з іншими односельцями, котрі так само зневірилися у діях консерваторів і мали намір боротися за свободу, демократію та національну незалежність.

На жаль, за реалізацію цілком зрозумілого бажання встановити справедливий порядок героєві доводиться платити нівеляцією кращих моральних якостей та утратою родинного зв'язку: "За двадцять років війни полковник Буендіа нерідко заїжджав додому, але повсякчасний поспіх, ореол майже

легендарної слави зробили його врешті-решт чужою людиною для близьких [5, с. 174]; "І тоді полковник Ауреліано зрозумів, що Урсула була єдиною з усіх людей, якій вдалося розгледіти убозтво його душі, і вперше за багато років наважився подивитися їй просто в обличчя. Він зробив останнє зусилля, щоб знайти в своєму серці те місце, де він згноїв усі свої добрі почуття, і не зміг знайти його. Війна знищила все" [5, с. 174].

Отже, маємо можливість переконатися, що під впливом жорстокого політичного протистояння Ауреліано Буендіа перетворюється з чесної і справедливої людини на типового латиноамериканського каудильйо, воєнного диктатора, для якого в боротьбі за владу всі засоби були гарними. І лише з часом герой зрештою визнає, що двадцять років він жорстоку боротьбу проти інтересів власного народу. Тому, підписавши мирну угоду, він назавжди зачинається у своєму будинку в Макондо, по-новому відкриваючи переваги простого спокійного існування. Віднині колишнього уславленого полководця серед бурхливої реальності утримує виключно мирна праця: "Відлюдкуватий, мовчазний, далекий від нових віянь життя, якими повнився дім, полковник Ауреліано Буендіа потроху зрозумів, що таємниця спокійної старості - це не що інше, як укладення чесної угоди з самотністю. Він вставав о п'ятій годині ранку після неглибокого сну, випивав на кухні свою вічну чашку чорної кави без цукру й замикався в майстерні, де виготовляв своїх золотих рибок, а о четвертій годині дня проходив галерею, тягнучи за собою табуретку й сидів на вулиці доти, доки дозволяли москїти" [5, с. 200].

Таким чином, можемо стверджувати, що Г. Гарсія Маркес на прикладі життя полковника Буендіа не лише відтворює окремі моменти кровопролитної історії Латинської Америки, а й наочно демонструє трагізм людської долі, спотвореної війною, що в підсумку вводить роман "Сто років самотності" в контекст актуальних проблем світової літератури ХХ століття.

Численні потрясіння, пов'язані з політичною нестабільністю карибського регіону, мали, крім знівечених людських душ, і інші сумні наслідки. За сюжетом твору систематичні воєнні дії поступово призводять квітуче й затишне Макондо до спустошення. Спостерігаючи за цим невинним процесом, стара Урсула в запалі вигукує: "Нехай приходять іноземці, і нехай роблять з нами все, що їм заманеться, тому що тільки так можна відігнати розорення" [5, с. 319]. На жаль, слова героїні виявляються пророчими: плідючі землі навколо колись нікому невідомого містечка починають приваблювати іноземних інвесторів.

Історичний аспект. Початок ХХ століття ввійшов в історію Латинської Америки як період фінансової інтервенції північноамериканського та західноєвропейського капіталу, що вплинула на провідні галузі економіки країн регіону в цілому. Ця тенденція виявилася досить неоднозначною: з одного боку, спостерігалася встановлення контролю з боку США і Західної Європи, перш за все Великобританії, над господарським життям латиноамериканських країн, а з іншого - не маючи власних засобів модернізації виробництва, уряди економічно відсталих держав самі були зацікавлені в іноземних інвестиціях.

На перший погляд, ситуація, що склалася, характеризувалася рядом позитивних моментів: у країнах Латинської Америки швидкими темпами почали розвиватися комунальна сфера, сфера обслуговування і туризму, з'явилися нові робочі місця. Однак це був лише привабливий фасад, за яким приховувалися

нав'язування нерівноправних торговельно-виробничих домовленостей, спонукання місцевих урядів до укладання військово-політичних угод і навіть збройне втручання в життя регіону.

Прикладом цьому може слугувати діяльність монополіста в торгівлі тропічними фруктами на американському континенті - гігантської корпорації "Юнайтед Фрут Компані", котра стала прообразом "бананової компанії" в романі Г. Гарсія Маркеса "Сто років самотності". На початок 30-х років ХХ століття "Юнайтед Фрут Компані" побудувала 112 кілометрів залізниці в таких країнах Латинської Америки, як Куба, Коста-Ріка, Колумбія, Ямайка, Нікарагуа, Панама; вона володіла сотнями великих бананових плантацій, мала 11 пароплавів, ще 30 орендувала (згодом з'єднання цих суден отримало назву "Великий білий флот"). Компанія домоглася від місцевих урядів безпрецедентних пільг, зокрема, на 99 років була звільнена від сплати податків, мала власну пошту та банківську систему [1, с. 219]. З часом, викупивши більшу частину придатних для сільського господарства земель, "Юнайтед Фрут Компані" почала змінювати у відповідності з власними запитами ландшафт - висушувати болота, вирубувати ліси, прокладати зрошувальні системи. Бананові плантації займали все більші й більші площі, а поряд з ними виростали цілі міста - бараки для робітників, церкви, школи, магазини.

Літературознавчий аспект. Часи "бананової лихоманки" в Колумбії були добре знайомі Г. Гарсія Маркесу з розповідей діда та з дитячих вражень, коли маленького Габо водили на прогулянки, показуючи обсажені мигдалевими деревами вулиці рідної йому Аракатаки, басейни і стрункі пальми за огорожею північноамериканської компанії. Тому в романі "Сто років самотності" письменник досить переконливо демонструє різновекторні зміни в житті співвітчизників.

Зокрема, читачі стають свідками того, як макондівці поступово долучаються до благ цивілізації: уперше знайомляться з кінематографом, а так як залишаються "природними людьми" з притаманним їм дитячим світосприйняттям, то часто не можуть усвідомити того, що відбувається на екрані ("Вони обурювалися рухомими малюнками, які показував у театрі, де були каси у вигляді лев'ячих пащ, видатний комерсант Бруно Креспі, а обурювались тому, що гірко оплаканий глядачами герой, умерлий і похований в одному фільмі, виявляється живим, та ще й арабом, у другому" [5, с. 320]); не сплять цілими ночами, розглядаючи бліді електричні лампочки та вдаються до крайнощів, аби подивитися на грамофон, що з'явився в першому борделі - закладі Катаріна ("...загальна цікавість сприяла зростанню клієнтури забороненої вулиці, і навіть подекували, що деякі шановні дами перевдягалися чоловіками, аби тільки подивитися зблизька на загадкову новинку" [5, с. 321]).

З іншого ж боку, Г. Гарсія Маркес фіксує факт утворення еліти, до якої ввійшли так звані "грінго" (принизлива назва мешканців Сполучених Штатів Америки, поширена в латиноамериканських країнах), тобто службовці бананової компанії: "Жителі Макондо почали запитувати себе, що ж це діється. Місто вже перетворилось на табір із дерев'яних, покритих цинком бараків, населених чужоземцями, які прибували поїздами майже з усіх кінців світу - не тільки в вагонах і на платформах, але навіть на дахах вагонів. Трохи згодом грінго попривозили своїх жінок і вибудували по другий бік залізничної колії ще одне

місто; в ньому були обсажені пальмами вулиці, будинки з дротяними сітками на вікнах, білі столики на верандах, підвішені до стелі вентилятори з величезними лопатями і просторі зелені моріжки, де вільно гуляли павичі та перепілки" [5, с. 323]. Показово, що ця ідилічна картина суттєво відрізнялася від умов існування корінних макондівців, котрі дійшли до крайньої межі зубожіння. Тому наслідки вторгнення іноземців та поширення їхньої влади на латиноамериканських землях не примусили себе довго чекати - робітники розпочали боротьбу за відновлення своїх прав.

Історичний аспект. Спочатку керівництву "Юнайтед Фрут Компані" легко вдавалося придушувати неорганізований робітничий рух, однак досить швидко за справу взялися місцеві профспілки, і стихійні виступи почали переростати у тривалі страйки. На плантації Сіенага в колумбійському окрузі Магдалена ситуація загострилася вкрай: наймані працівники вимагали шестиденного робочого тижня, восьмигодинного робочого дня та підписання відповідних трудових угод; представники компанії навіть слухати ні про які поступки не бажали, посилаючись на контракти, в яких говорилося про тимчасовий характер зайнятості робітників.

Зрозумівши, що самотужки вирішити конфлікт не вдасться, керівництво "Юнайтед Фрут Компані" змусило колумбійський уряд задіяти армію. У підсумку, зібравшись на міській площі 6 грудня 1928 року в очікуванні відповіді на свої вимоги, демонстранти стали жертвами масового розстрілу [1, с. 227].

Літературознавчий аспект. Розділи роману "Сто років самотності", присвячені страйкові, більше нагадують не художній твір, а документальний нарис. Аби довести правомірність дій своїх співвітчизників, Г. Гарсія Маркес пропонує читачам познайомитися з умовами перебування найманих робітників у так званому "банановому раю". Письменник порушує такі зловідомі проблеми, як безмежність влади олігархів, жорстоке придушення будь-яких проявів непокори, використання латиноамериканців у якості дешевої робочої сили. Сторінка за сторінкою ми можемо спостерігати, як Макондо потроху перетворюється на плантацію рабів, котрі працюють за мізерну платню в той час, коли шалені гроші або вивозяться з містечка, або ж потрапляють до кишень представників нового режиму. Прикладом нестерпних умов існування макондівців може слугувати цитата з роману, яка вражає жахливістю деталей: "Решта претензій робітників стосувалася побутових умов і медичного обслуговування. Лікарі компанії не оглядали хворих, а просто вишикували їх у чергу перед амбулаторією, і медична сестра клала кожному на язик по пігулці кольору мідного купоросу, байдуже чим хворів пацієнт - малярією, трипером чи запором. Це була до такої міри загальна терапія... Робітники жили в страшній скупченості в напіврозвалених бараках. Інженери не потурбувалися побудувати для них убиральні, натомість поставили по селищах на Різдва по одній переносній убиральні на кожні п'ятдесят чоловік..." [5, с. 387].

Не витримавши подібного ставлення, макондівці розпочинають широкомасштабний страйк, описаний Г. Гарсія Маркесом з надзвичайною точністю: "Робота на плантаціях припинилася, фрукти гнили на деревах, поїзди по сто двадцять вагонів стояли без руху в тупиках залізниці. Міста й селища наповнилися безробітними. ...Після того як солдати продемонстрували свою силу, пройшовши через Макондо, вони поставили гвинтівки в козли, а тоді

заходилися зрізати банани й вантажити виведені з тупиків поїзди. Робітники, які доти спокійно вичікували, пішли в ліси й, озброєні самими тільки мачете, розпочали боротьбу проти штрейкбрехерів. Вони попалили садиби і крамниці компанії, розібрали залізничне полотно, щоб перешкодити руху поїздів, які тепер розчищали собі дорогу кулеметним вогнем. Вода в зрошувальних каналах забарвилася кров'ю" [5, с. 388].

За романом, уведені в Макондо війська швидко придушили повстання, розстрілявши всіх людей, що зібралися на майдані біля залізниці, а отже, авторська інтерпретація подій повністю збігається з історичними фактами. Серед загиблих були не лише страйкарі, а й мирні жителі містечка, котрих привела в епіцентр сутички звичайна цікавість. Наголошуючи на жорстокості прийшлих магнатів та місцевої влади, Г. Гарсія Маркес вдається до відвертого натуралізму: "Люди, що позаносили трупи сюди, мали час повклати їх рядами, як звичайно вкладають бананові грона. Намагаючись урятуватися від цього кошмару, Хосе Аркадіо Другий переповзав із вагона в вагон до голови поїзда і при спалахах світла він бачив мертвих чоловіків, мертвих жінок, мертвих дітей, яких везли, щоб скинути в море, як зіпсовані банани. Це був найдовший з усіх будь-коли бачених ним ешелонів - майже двісті вантажних вагонів" [5, с. 393]. Винуватцями трагедії письменник вважає не лише північноамериканських монополістів, а й представників місцевої політичної еліти, чиї імена він прямо називає у творі. Йдеться про губернатора провінції Карлоса Хоркеса Варгеса та його секретаря майора Енріке Гарсія Ісару - саме ними був підписаний декрет №4, що прирік на смерть близько трьох тисяч колумбійців.

Що ж до наслідків жорстокої розправи над страйкарями, їх Г. Гарсія Маркес інтерпретує в кращих традиціях "магічного реалізму", поєднавши фантастику з історичною дійсністю. Першою на вчинений злочин зреагувала природа - у Макондо розпочалася злива, викликана, за версією забобонних мешканців містечка, чарами бананової компанії. Безперервний дощ ішов чотири роки, одинадцять місяців і два дні, ніби повертаючи нас своєю тривалістю в царину казки. Однак у даному разі цю казку не можна назвати по-дитячому доброю, бо в неї постійно вплітаються картини з реального життя: "Військовий стан зберігався на той випадок, якщо через безперестанні зливи скоїться якесь лихо і потрібно буде вжити надзвичайних заходів, однак війська були відведені до казарм. Удень солдати, позакасувавши штани до колін, бродили вулицями, перетвореними на бурхливі потоки, й пускали з дітлахами кораблики. Вночі, після настання комендантської години, вони вибивали ударами прикладів двері, витягали підозрюваних з постелей і відводили туди, звідки вже не було вороття. Усе ще розшукували та знищували злочинців, убивць, підпалювачів і порушників декрету №4, але військові заперечували це навіть перед родичами своїх жертв, що переповнювали приймальною начальника гарнізону, сподіваючись дізнатися про долю заарештованих. "Я впевнений, що вам це просто приснилося, - переконував начальник гарнізону, - в Макондо нічого не сталося, нічого не станеться й ніколи нічого не стається. Це щасливе місто". Так було ліквідовано всіх профспілкових ватажків" [5, с. 396].

Ураховуючи, що засоби масової інформації на всі голоси повторювали офіційну версію, за якою мертвих не було, а бананова компанія призупинила свою діяльність до кінця дощів, то задоволені робітники врешті розійшлися по

домівках. Коли ж злива закінчилась, у Макондо ніхто навіть і не згадав про три тисячі безжально вбитих, окрім Хосе Аркадіо Буендіа Другого. Дивом урятувавшись, він до кінця своїх днів не міг забути жахливу картину, спостережену в вагоні потяга, заживши своїми розповідями слави божевільного: "- Там було, мабуть, три тисячі, - прошепотів Хосе Аркадіо Другий. - Чого? - Мертвих, - пояснив він, - напевно всі ті, що зібралися на вокзалі. - Жінка подивилася на нього з жалістю. - Тут мертвих не було, - заперечила вона. - Від часів твого родича, полковника Ауреліано Буендіа, в Макондо нічого не ставалося" [5, с. 397]. На наше переконання, не казкова, а реальна, штучно створена втрата народної пам'яті, зображена в романі "Сто років самотності", видається особливо страшною, бо свідчить перш за все про деградацію нації, здатної ігнорувати криваві сторінки своєї історії.

У підсумку літопис вигаданого Г. Гарсія Маркесом містечка закінчується трагічно: по припиненні зливи раптом зривається пронизливий вітер, висушуючи рожеві кущі й назавжди засипаючи білим пилом заржавілі дахи; згодом усихають мигдалеві дерева, безлюдніють вулиці; з нечисленних мешканців покинутого Макондо залишаються тільки останні члени родини Буендіа, котрим судилося пережити нашість мурах і народити дитину зі свинячим хвостиком, - а потім гинуть і вони. Спустошене місто зникає з лиця землі, підхоплене могутнім вихором.

Загибель Макондо - останнє диво роману - змальована автором апокаліптично. На наш погляд, подібний фінал мав стати певним історичним уроком, застереженням людству, що в запалі політичної боротьби нерідко втрачало споконвічні ціннісні орієнтири.

Список літератури

1. Альперович М. История Латинской Америки (с древних времен до начала XX века) / М. Альперович, Л. Слезкин. - М. : Высшая школа, 1991. - изд. 2-е доп. - 246 с.
2. Земсков В. Габриель Гарсия Маркес : Очерк творчества / В. Земсков. - М. : Художественная литература, 1986. - 224 с.
3. Кофман А. Проблема "магического реализма" в латиноамериканском романе / А. Кофман. - М. : Высшая школа, 1999. - 207 с.
4. Кузьмук І. "Магічний реалізм" як самобутнє явище латиноамериканської літератури / І. Кузьмук, М. Мамовець // Зарубіжна література. - 2005. - №10. - С. 3-9.
5. Маркес Гарсія Г. Сто років самотності. Повісті. Оповідання / Габріель Гарсія Маркес. - К. : Всесвіт, 2004. - 616 с.
6. Світова література і культура : Навчальний посібник / [за ред. О. Мішукова]. - Херсон : ХДУ, 2004. - 252 с.

СЕМЯНИКОВА Н. Л., КАЦЮБА О. В.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ

Как правило, большая часть иностранных учащихся, желающих обучаться в вузах Украины, начинает учебу на подготовительном факультете. Поскольку для иностранцев наиболее престижное направление профессионального образования в наших вузах нефилологическое, одной из важнейших задач на